

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi passilain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 182/1997 vp laiksi passilain muuttamisesta. Eduskunta, jolle hallintovaliokunta on

antanut asiasta mietintönsä n:o 27/1997 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

passilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä elokuuta 1986 annetun passilain (642/1986) 18 §,

muutetaan 5 §:n 4 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8—11 ja 13 §, 14 §:n 1 momentin 4 kohta ja 2 momentin 2 kohta, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 19 §:n 4 momentti ja 20 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 ja 13 § osaksi laissa 1037/1988 sekä 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 3 momentti ja 17 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään 5 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, lakiin uusi 13 a § sekä 20 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

5 §

Alaikäisen passi

— — — — —
Jos joltakin huoltajalta ei matkan, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi voida saada 1 tai 2 momentissa tarkoitettua suostumusta ja jos ratkaisun viivästymisestä aiheutuisi kohtuutonta haittaa, ei hänen suostumuksensa asiassa ole tarpeen. Jos huoltaja on evännyt suostumuksensa, passi voidaan kuitenkin antaa alaikäiselle, jos sen antamista jättäminen olisi selvästi vastoin lapsen etua ja jos voidaan pitää ilmeisenä, ettei lasta vastoin huoltajan suostumusta muutoin kuin tilapäisesti viedä toiseen valtioon.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimielin on velvollinen antamaan passin antavan viranomaisen pyynnöstä lausunnon siitä, onko passin epääminen selvästi vastoin lapsen etua. Viranomainen antaa lausunnon niissä tapauksissa, joissa viranomaisella on ennestään hal-

lussaan alaikäistä tai hänen huoltajiaan koskevia tietoja. Lausuntoon voidaan ottaa myös sellaista tietoa, joka sosiaalihuoltolain 57 §:n 1 momentin mukaan on pidettävä salassa, jos tämä on lapsen edun kannalta välttämätöntä.

6 §

Passin kelpoisuusalue

— — — — —
Henkilökohtaisen passin kelpoisuusaluetta rajoitetaan sen mukaan kuin hakija pyytää taikka huoltaja 5 §:n 3 momentin nojalla tai sosiaalilautakunta huostaanottamansa lapsen osalta on rajoittanut suostumustaan. Kelpoisuusalueeltaan rajoitettu passi voidaan antaa myös 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja silloin, kun alaikäinen 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa merkitään vanhempansa passiin tai kun hänelle 5 §:n

4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa annetaan henkilökohtainen passi.

8 §

Passin rajoitettu voimassaoloaika

Henkilökohtainen passi annetaan kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi sen mukaan kuin hakija pyytää taikka huoltaja 5 §:n 3 momentin nojalla tai sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimitilin huostaanottamansa lapsen osalta on rajoittanut suostumustaan. Kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi passi voidaan antaa myös 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle ja silloin kun passi annetaan 5 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa alaikäiselle.

Jos passiin merkitään sen haltijan lapsia, passi annetaan enintään siihen asti, kun vanhin passiin merkityistä lapsista täyttää 15 vuotta.

Hakijalle, joka ilmeisesti tulee kansalaisuuslain (401/1968) 8 a tai 8 b §:n nojalla menettämään Suomen kansalaisuutensa, passi annetaan enintään kansalaisuuden menettämisaikakohtaan saakka.

Passin voimassaoloaika on enintään kaksi vuotta, kun passi annetaan 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa peruuttamatta voimassa olevaa passia.

Asevelvolliselle voidaan antaa passi enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin antamiselle tätä pidemmäksi ajaksi taikka jollei erityisen painavasta syystä muuta johdu.

9 §

Passin antamisen esteet

Passi voidaan evätä henkilöltä:

1) jonka voidaan todennäköisin syin epäillä syyllistyneen rikokseen, josta saattaa seurata vähintään vuoden vankeusrangaistus tai joka on epäiltyä etsintäkuulutettu taikka syytteessä tällaisesta rikoksesta;

2) joka on tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen tai vähintään 60 päiväsakon sakkorangaistukseen eikä ole rangaistusta suorittanut; tai

3) joka on 28 vuotta täyttänyt asevelvollinen, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää

30 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin antamiselle.

Passia ei anneta henkilölle, joka on määrätty pakkokeinolain (450/1987) 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun matkustuskieltoon, tai henkilölle, joka on määrätty konkurssisääntö (31/1868) 6 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 38 §:ssä tarkoitettuun maastapoistumis- ja passinantamiskieltoon.

10 §

Passin antamisen rajoitusten ja esteiden harkitseminen

Harkittaessa passin antamista 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle on otettava huomioon matkustamisen merkitys hänen perhesuhteidensa, terveydentilansa, toimeentulonsa, ammattinsa ja muiden olosuhteiden kannalta. Passin antamista harkittaessa on lisäksi otettava huomioon, onko perusteltua syytä odottaa, että asianomainen matkustaa ulkomaille välttääkseen rangaistusta tai sen täytäntöönpanoa, sekä ehdonalaisessa vapaudessa olevan osalta myös valvojan kanta.

11 §

Maastalähtö ja maahantulo

Suomen kansalaisen maastalähdön ja maahantulon on tapahduttava rajanylityspaikan kautta, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Passintarkastusviranomaisen ja passintarkastaja voi, siten kuin asianomainen ministeriö tarkemmin määrää, antaa luvan maastalähtöön ja maahantuloon muustakin tarkoituksenmukaisesta paikasta.

Rajanylityspaikoista, passintarkastusviranomaisista, passintarkastajista sekä passintarkastustehtävistä säädetään asetuksella.

13 §

Passin hakeminen ja antaminen

Passin antaa kirjallisen hakemuksen perusteella hakijan kotikunnan kihlakunnan poliisilaitos. Henkilökohtaista passia koskevan hakemuksen saa jättää myös muun kihlakunnan poliisilaitokseen. Passihakemus on jätettävä henkilökohtaisesti.

Asetuksella säädetään, milloin henkilökoh-
taisen passin voi antaa muukin poliisiyksik-
kö kuin hakijan kotikunnan kihlakunnan po-
liisilaitos.

Ulkomailla olevalle Suomen kansalaiselle
antaa henkilökohtaisen passin Suomen diplo-
maattinen edustusto tai lähetetyn konsulin
virasto taikka sellainen muu Suomen edus-
tusto, jossa palvelevan nimetyn Suomen
kansalaisen asianomainen ministeriö on oi-
keuttanut antamaan passeja. Hakemuksen saa
jättää myös Suomen kunniakonsulin virastol-
le. Edustusto voi pyynnöstä toimittaa passin
hakijalle kunniakonsulin viraston välityksel-
lä.

Ulkomailla olevalle Suomen kansalaiselle
voi henkilökohtaisen passin antaa myös sen
kihlakunnan poliisilaitos, jonka toimialueella
hakijalla on tai on viimeksi ollut kotikunta-
laissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta.

Tarkemmat säännökset menettelystä passia
haettaessa ja annettaessa sekä hakemukseen
vaadittavista liitteistä annetaan asetuksella.
Asianomainen ministeriö voi antaa tarkem-
mat määräykset passin hakemista ja antamis-
ta koskevasta menettelystä.

13 a §

Passin hävittäminen

Jollei passia ole noudettu yhden vuoden
kuluessa passin myöntämispäivästä, se voi-
daan mitätöidä ja hävittää. Tällöin myös
passin antamispäätös raukeaa.

14 §

Passin peruuttamisen edellytykset

Passi peruutetaan:

4) jos sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentis-
sa tarkoitettu toimielin tai huoltaja on pe-
ruuttanut 5 §:n 1 momentissa tarkoitettun
suostumuksensa; jos huoltaja peruu 5 §:n 1
momentissa tarkoitettun suostumuksensa,
passi voidaan jättää peruuttamatta, jos pe-
ruuttaminen olisi selvästi vastoin lapsen etua
ja jos voidaan pitää ilmeisenä, ettei lasta
vastoin huoltajan suostumusta muutoin kuin
tilapäisesti viedä toiseen valtioon. Sosiaali-
huoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun
toimielimen velvollisuudesta antaa lausun-
tonsa lapsen edusta passin peruuttamatta jät-
tämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä

5 §:n 5 momentissa säädetään; tai

Passi voidaan peruuttaa:

2) jos se on kadonnut tai anastettu;

15 §

Passin peruuttaminen

Passin peruuttaa sen antanut viranomainen,
passin haltijan kotikunnan kihlakunnan poliisilaitos taikka 13 §:n 3 ja 4 momentissa
mainitut viranomaiset tai 14 §:n 1 momentin
3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa viran-
omainen, joka antaa uuden passin.

16 §

Passin poisottamisen edellytykset

Passin luovuttamisesta poliisille ilman pe-
ruuttamispäätöstä säädetään pakkokeinolain
2 luvun 2 §:n 3 momentissa sekä konkurs-
sisäännön 38 §:ssä.

17 §

Passin poisottaminen

Passin ottaa pois sen peruuttanut viran-
omainen taikka tämän pyynnöstä poliisi tai
passintarkastaja. Passin saa 16 §:n 2 ja 3
momentin mukaisessa tapauksessa ottaa pois
pidättämiseen oikeutettu virkamies. Tällöin
poliisi tai passintarkastaja voi ottaa passin
haltuunsa pidättämiseen oikeutetulle virka-
miehelle luovutettavaksi. Passin peruuttami-
seen 15 §:n nojalla oikeutettu viranomainen
voi 16 §:n 2 momentissa mainituissa tapauk-
sissa väliaikaisesti ottaa passin pois, jos on
ilmeistä, että passsi voidaan 14 §:n nojalla
peruuttaa.

19 §

Virkapassi ja diplomaattipassi

Virkapassin ja diplomaattipassin antaa asi-
anomainen ministeriö sen mukaan kuin ase-

tuksella tarkemmin säädetään.

20 §

Muutoksenhaku

Muutoksen hakemisesta tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen edustuston päätöksestä käsittelee Uudenmaan lääninoikeus.

Päätöstä, jolla alaikäiselle on 5 §:n 4 momentin nojalla myönnetty passi tai jolla 14 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella on päätetty jättää passi peruuttamatta, on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1997